Library 2.0 Un nou model de serviciu de bibliotecă

Dr. Agnes Erich
Universitatea Valahia din Târgovişte
E-mail: agnes_erich@hotmail.com

Dr. Agnes Erich este conferenţiar în cadrul Departamentului Litere, Universitatea Valahia din Târgovişte şi cadru asociat la Catedra de Informatică Aplicată a Facultăţii de Litere, Universitatea din Bucureşti pentru activităţi de cercetare (în peste 8 proiecte de cercetare), precum şi Director al Bibliotecii Universităţii Valahia din Târgovişte. Predă cursuri de istoria scrisului, cărţii şi tiparului, catalogarea documentelor şi sisteme integrate de informare şi documentare. Domeniile de cercetare predilecte: carte veche bibliofilă, biblioteci virtuale.

Abstract

Utilizarea noilor tehnologii de informare şi comunicare implică o serie de schimbări în cadrul bibliotecilor. În prezent se vorbeşte tot mai des de un nou tip de serviciu oferit de către acestea, Library 2.0, care aduce în prim plan utilizatorul ce devine un modelator al serviciilor şi resurselor de bibliotecă. Clientul structurilor de informare nu mai este mulţumit de accesul unidirecţional la resurse, ci doreşte să se implice în evaluarea acestora, făcând comentarii şi împărtăşindu-şi ideile cu aţi utilizator. În acest sens managerii caută mijloace mult mai eficiente pentru a-şi livra serviciile astfel încât să obţină un feedback adecvat care să le permită luare celor mai eficiente măsuri în vederea eficientizării acestora. Library 2. 0 ar putea fi o soluţie pentru toate aceste probleme.

Cuvinte cheie: *Library 2.0, Bibliotecă digitală, Web 2.0, Blog*

Library 2.0 este un nou model de serviciu de bibliotecă care se bazează pe participarea utilizatorului în crearea de servicii reale şi virtuale pe care şi le doresc. Acest model ar putea să revitalizeze modul în care bibliotecarii îşi servesc interacţionează cu utilizatorii lor. Library 2.0. reflectă o tranziţie în interiorul bibliotecii referitor la modul în care sunt livrate serviciile către utilizatori. Astfel, el include servicii on-line cum ar fi utilizarea cataloagelor OPAC şi un feedback mult mai sporit. (1)

Library 2.0 implică ca serviciile de bibliotecă să fie constant actualizate şi reevaluate în vederea servirii cât mai eficiente a utilizatorilor. Cei care susţin acest concept sunt siguri că Library 2.0 va înlocui serviciile tradiţionale, unidirecţionale care au caracterizat bibliotecile secole de-a rândul.

BDD-A27102 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)

Conceptul de Library 2.0 a luat naştere în octombrie 2005 la Conferința Internet Librarian 2005, când Michael Stephens de la Biblioteca publică districtuală Saint Joseph a lansat ideea în relație cu un website tipic de bibliotecă.

Termenul „Library 2. 0" a fost inventat de Michael Casey pe blogul său Library Crunch (2) ca termen provenit din contopirea lui Business 2.0 şi Web 2. 0. Casey a sugerat că bibliotecile, în special bibliotecile publice, se află la o intersecție unde multe din elementele care caracterizează Web 2.0 au aplicabilitate în comunitatea biblioteconomică, atât în cazul serviciilor bazate pe tehnologii dar şi în cazul celor tradiționale. De asemenea, el a descris nevoia bibliotecarilor de a adopta o strategie în vederea unei schimbări constante, promovând rolul participativ al utilizatorilor bibliotecii.

După cum deja am amintit, odată cu Library 2.0, serviciile de bibliotecă sunt frecvent evaluate şi actualizate în vederea satisfacerii cerințelor utilizatorilor. De asemenea, Library 2.0 cheamă bibliotecarii să încurajeze participarea utilizatorilor la dezvoltarea şi întreținerea serviciilor de bibliotecă. (3) Utilizatorul activ şi împuternicit este o componentă importantă a conceptului de Library 2.0. Cu informații şi idei venind din ambele direcții, atât de la bibliotecă către utilizator dar şi de la utilizator către bibliotecă, serviciile de bibliotecă vor avea capacitatea de a se dezvolta şi îmbunătăți în mod rapid şi constant. Utilizatorul devine participant, co-creator, constructor şi consultant, chiar dacă produsul este virtual sau fizic.

Când vorbim de Library 2.0, avem în vedere de următoarele aspecte:

- o bibliotecă deschisă oricui
- o bibliotecă existentă oriunde
- o bibliotecă angajată să servească utilizatorii actuali şi potențiali
- o bibliotecă care urmăreşte standardizarea accesului la serviciile oferite
- o bibliotecă care oferă accesul multiplu la resurse unice
- eficiență mai mare în ceea ce priveşte costurile față de bibliotecile tradiționale
- disponibilitate permanentă
- conținut informațional mai bogat şi mai bine structurat
- mijloace şi metode mai prietenoase de regăsire a informației,
- o nouă viziune asupra conservării şi difuzării informației potrivit căreia conservarea se face prin multiplicarea exemplarelor în urma difuzării.

În concluzie modelul Library 2.0 se caracterizează prin patru elemente esențiale (4):

BDD-A27102 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)

- este centrat pe utilizator (utilizatorii participă la crearea conţinutului şi a serviciilor)
- furnizează experienţă multi-media (colecţiile şi serviciile Library 2.0 conţin componente video şi audio).
- este dezvoltat din punct de vedere social (prezenţa web a bibliotecii include prezenţa utilizatorilor existând moduri sincrone şi asincrone pe care aceştia le utilizează când comunică între ei sau cu bibliotecarii).
- este complet nou (biblioteca trebuie să permită utilizatorilor să schimbe biblioteca).

Library 2.0 permite utilizatorilor să interacţioneze şi să creeze resurse colaborând unul cu altul şi cu bibliotecarul. Putem spune că este o manifestare Web a bibliotecii ca loc. Prezenţa bibliotecii pe Web, conform modelului Library 2.0, include prezenţa utilizatorilor bibliotecii şi foloseşte aceleaşi aplicaţii şi tehnologii precum angajaţii ei.

Transformarea Web-ului în Web 2.0 va avea implicaţii substanţiale pentru biblioteci, rămânând aproape de istoria şi misiunea acestora, dar în acelaşi timp necesitând o nouă paradigmă pentru biblioteconomie.

Tehnologiile Web 2.0 au jucat un rol semnificativ în capacitatea bibliotecarilor de a ţine pasul cu nevoile în continuă schimbare ale utilizatorilor bibliotecii. Principalele caracteristici ale Web 2.0 sunt (5):

- este participativ
- lucrează pentru utilizator şi este capabil să localizeze şi să asambleze conţinutul astfel încât să vină în sprijinul utilizatorilor
- este modular, utilizatorii putând să aleagă dintr-un set de componente funcţionabile pe acelea care răspund cerinţelor lor
- prezice gratuitatea datelor, permiţând să fie expuse, descoperite şi manipulate sub diferite forme
- permite construirea de aplicaţii virtuale dint-un număr diferit de surse
- permite împărţirea conţinutului , ideilor etc
- facilitează comunicarea
- remixează sursele existente creând astfel ceva nou care ne aparţine atât nouă cât şi celor care au contribuit anterior
- este deştept. Aplicaţiile vor fi capabile să folosească cunoştinţele noastre
- este construit pe încredere

Aceste dezvoltări tehnologice au permis bibliotecilor să creeze servicii noi care în trecut nu erau posibile, ca de exemplu accesul la referinţe virtuale, interfeţe personalizate ale cataloagelor on-line, servicii pe care

BDD-A27102 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)

clienţii bibliotecilor le pot folosi de acasă. Mulţi specialişti în bilioteconomie afirmă că Library 2. 0 va fi un loc de întâlnire, on-line sau în cadrul lumii fizice, unde cerinţele utilizatorilor vor fi îndeplinite prin distracţie, informare, şi capacitatea de a-şi crea propriul material pentru a contribui la îmbogăţirea conţinutului deja existent. (6)

Bibliotecarii din zilele noastre sunt obişnuiţi să-şi concentreze serviciile asupra acelor utilizatori la care deja ajung, bibliotecile având obiceiul de a furniza aceleaşi servicii şi aceleaşi programe aceloraşi grupuri. Multe din serviciile pe care le oferă nefiind folosite de majoritatea populaţiei. Nu este uşor să oferi acestor grupuri servicii tradiţionale, pentru că bibliotecile sunt constrânse de lipsa spaţiului şi a banilor, neputând să satisfacă toate doleanţele utilizatorilor.

Modelul Library 2.0 nu se referă doar la accesul la documente şi informaţii. Este vorba de inovaţie, oameni şi participare activă, elemente posibile datorită dezvoltării noilor tehnologii de informare. Utilizatorii sunt încurajaţi să-şi împărtăşească ideile prin scris, evaluând şi comentând orice aspect legat de colecţiile bibliotecii. (7) Aceştia vor putea să croiască serviciile bibliotecii astfel încât să se potrivească cât mai bine cu doleanţele lor, lucru care poate fi făcut electronic (personalizarea paginii web a bibliotecii; comentariile utilizatorilor, evaluările făcute de aceştia asupra conţinutului sit-urilor web) sau fizic (permiţând clienţilor să conducă grupuri de discuţii)

Modelul Library 2. 0 caută să exploateze cunoştinţele utilizatorului de bibliotecă pentru a-şi completa şi îmbunătăţi serviciile de bibliotecă creând produse informaţionale mult mai utile pentru utilizatorii viitori. Utilizatorii de bibliotecă au autori preferaţi, titluri şi genuri preferate şi permiţându-le să facă un comentariu, să scrie recenzii, să-şi creeze proprii indici şi să le împartă cu ceilalţi utilizatori prin intermediul interfeţei OPAC, fapt care va îmbunătăţi rolul acestuia. Chiar şi serviciile tradiţionale pot fi numite servicii Library 2. 0 dacă criteriile de mai sus sunt îndeplinite, şi nu neapărat ce este nou este şi suficient pentru a fi un serviciu 2. 0. Multe biblioteci au încurajat dezvoltarea serviciilor electronice oferite: acces la baze de date, permisiunea de a descărca cărţi audio şi muzică, precum şi servicii de referinţă instantanee.

Library 2.0 încurajează dezvoltarea unui program care să includă regulat solicitarea feedback-ului din partea clientului precum şi evaluarea şi actualizarea serviciilor. Ambele tipuri de servicii, tradiţionale şi electronice ar trebui revizuite permanent pentru a garanta că vin în întâmpinarea cerinţelor celor ce frecventează biblioteca.

BDD-A27102 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)

Dacă intenționăm să ne îndreptăm spre servicii de tip Library 2. 0, trebuie luate în considerare serviciile pe care biblioteca deja le oferă şi care pot fi îmbunătățite, precum şi noile aspecte care pot fi adăugate. Acest fapt include atât servicii bazate pe tehnologii avansate cât şi pe cele tradiționale. De asemenea, trebuie luate în considerare aplicațiile virtuale, cum ar fi referințe virtuale, ca şi cele de tip ILL deoarece bibliotecile trebuie să se dezvolte continuu pentru a ține pasul cu cerințele tot mai particulare ale utilizatorilor lor.

Modelul Library 2.0 poate fi diferit de la o bibliotecă la alta. Prin intermediul colaborării dintre personal şi utilizatori, bibliotecarii vor putea dezvolta o idee clară asupra modului de lucru al acestui model pentru tipul lor de bibliotecă.

Library 2.0 este o sursă de dezbateri aprinse în cadrul blogospherei (8). Unii bibliotecari susțin că aceste idei nu sunt noi şi că au făcut parte din filosofia serviciilor de bibliotecă ale multor reformatori încă din secolul al XIX-lea, iar alții solicită mult mai multe informații şi exemple asupra modului cum bibliotecarii pot accede la Library 2.0.

Bibliotecile se vor adapta acestor mutații, iar dacă în trecut erau furnizoare de documente, în prezent se vorbeşte tot mai mult de centre de informare şi documentare care acordă asistență documentară, pentru ca în viitor biblioteca să devină un îndrumător al utilizatorului care să-l consilieze pe acesta în găsirea metodelor celor mai eficiente de a-şi satisface nevoile sale informaționale.

Colecțiile bibliotecii se vor schimba, devenind mai interactive şi pe deplin accesibile. Serviciile se vor schimba, concentrându-se mai mult pe facilitarea transferului informației decât pe accesul controlat la ea.

Note bibliografice

(1) CASEY, Michael. Service for the next generation library. Available at: http://www.librarycrunch.com/

(2) CASEY, Michael; SAVASTINUK, Laura. Library 2.0: Service for the Next-generation Library In: Library Journal, September 1, 2006.

(3) O'REILLY, Tim. What Is Web 2.0"OReilly.net. Posted September 30, 2005. www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html

(4) HABIB, M. (2006). Conceptual model for academic library 2.0. *Michael Habib's weblog on library and information science*. Available at: http://mchabib.blogspot.com/2006/06/conceptual-model-for-academic-library.html

BDD-A27102 © 2007 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)

(5) MILLER, Paul. Web 2.0: building the new library. In: Ariadne, issue 45, October 2005. Available at: http://www.ariadne.ac.uk/issue45/miller/intro.html

(6) CASEY, Michael; SAVASTINUK Laura. Library 2.0: A Guide to Participatory Library Service, Information Today Press, 2007. ISBN 978-1573872973

(7) ANDERSON, Chris. The Long Tail, Wired, October 2004. Available at: www.wired.com/wired/archive/12.10/tail.html

(8) Blogosphere este un termen colectiv care se referă la toate blog-urile şi la interconexiunile acestora. Există percepţia că blog-urile există împreună că o comunitate conectată (sau ca o colecţie de comunităţi conectate)sau ca o reţea socială.

BDD-A27102 © 2007 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:58:42 UTC)